

TRÆK AF NORDGRØNLANDS OPDAGELSESHISTORIE

Af lektor, dr. phil. *Dan Laursen*

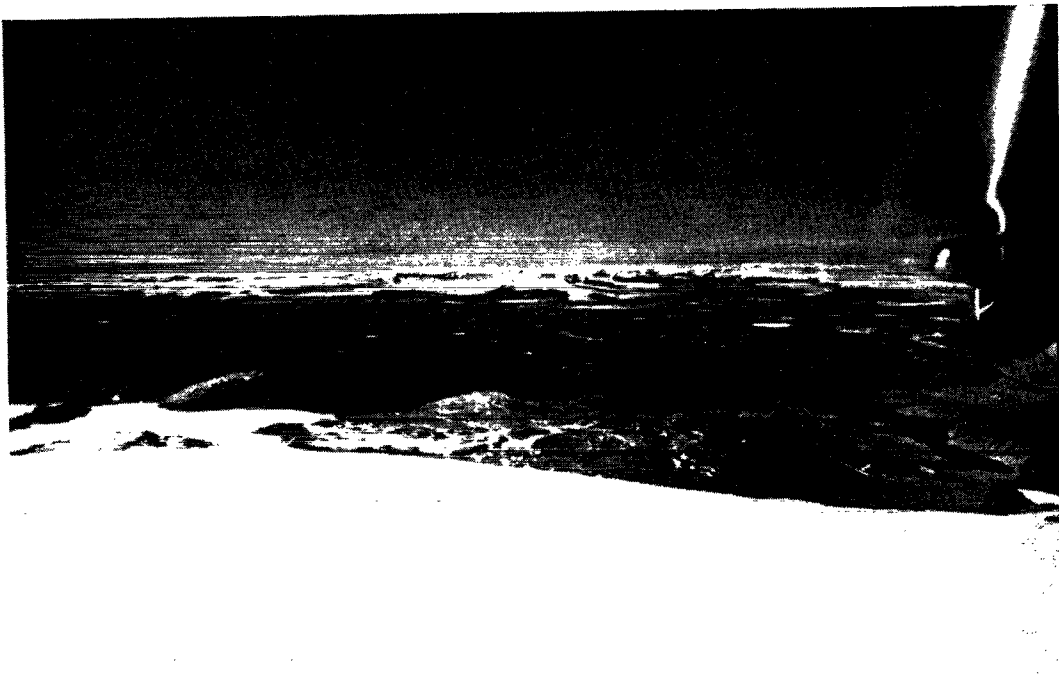
Enhver, der har rejst i Grønland eller har læst om landet, vil ikke kunne have undgået at bemærke de ofte ejendommelige, romantiske eller ligefrem morsomme navne, som en del geografiske lokaliteter er forlenet med. Har man en gunstig oprejse til Vestgrønland, kan man være heldig at komme så tæt på sydspidsen, at man tydeligt kan se Kap Farvel ved Eggers Ø og træffer således straks på to sådanne navne. Videre langs vestkysten nordover møder man Kobbermine Bugt, Græde Fjord, Store Malene, Sukkertoppen, Hunde Ejland, Brændevinsskæret og mange andre.

Mange af disse navne stammer helt fra kolonisationens første dage som for eksempel Blyantsbjerget ved Gl. Egedesminde, der findes angivet på *Niels Egedes* skitse af egnen omkring det gamle kolonisted (Det grønlandske Selskabs Årsskrift 1943, p. 24-25). Betydningen af de gamle navne kan i mange tilfælde være meget iøjnespringende, mens man i andre tilfælde har rigt råderum for tolkningen.

For det meste af vestkysten og den sydlige del af østkysten gælder det, at de europæiske navne efterhånden er vejet for de oprindelige, grønlandske, mens hele Nordgrønland og Nordøstgrønland næsten udelukkende har europæiske navne. I denne forbindelse regnes amerikanske = engelske og omfattes af begrebet europæiske. Naturligvis har en lang række lokaliteter i Thule-eskimoernes område – og har altid haft – grønlandske navne; dette har de gamle ekspeditionskartografer imidlertid ikke taget hensyn til, og ifølge denne tradition har kartograferne helt op til vor tid så godt som udelukkende anvendt europæiske navne. Efterhånden som tiden er gået, og begivenhederne omkring de forskellige store ekspeditioner er blegnet, er forudsætningerne for at forstå grundlaget for navnegivningen af de geografiske lokaliteter stærkt formindsket. For at en lang række stednavne i Nordgrønland derfor ikke for en eftertid skal stå som kun navne, er der nu gjort et forsøg på at trænge tilbunds i denne navngivning, et forsøg der her skal gives en foreløbig redegørelse for.

Som en orientering skal samtidig kort omtales den lange række af udenlandske og danske ekspeditioner, der har bidraget til kartograferingen af Nordgrønland.

Man kan inddele Nordgrønlands opdagelsehistorie i 4 afsnit, karakteriseret ved den målsætning periodernes ekspeditioner havde.

Lufbfotografi visende Kap Alexander – den lange halvø til venstre –
og Foulkefjord med Etah til højre. På den anden side Smith Sund ses Ellesmere Lands sneklædte fjelde.

Foto: Geodætisk Institut

Den første periode knytter sig til nationernes forsøg på at finde »Nordvest-Passagen«. I 1616 sejlede det engelske skib »Discovery« på 55 tons og med 17 mands besætning nordpå under ledelse af *Robert Bylot* som kaptajn og *William Baffin* som styrmand. »Discovery« var *Hudsons* gamle skib fra hans fjerde ekspedition, i hvilken Bylot havde deltaget.

De nåede uden vanskeligheder $77^{\circ} 30' \text{ n. br.}$, opdagede Smith Sund, men standsedes af ishindringer og vendte stævnen sydover igen. Forinden nåede de at kortlægge en del af Thule-distriktet. Desværre er originalkortet senere gået tabt. Fra Baffin, der fungerede som ekspeditionens kartograf og historiker, stammer navne som Baffin Bugt, Kap Dudley Diggs, Haklyut Ø, Wolstenholme Fjord, Smith Sund og Carey Øer. *Dudley Diggs*, *John Wolstenholme*, *Thomas Smith* og *Allan Carey* var fire engelske rigmænd, der bl. a. havde bekostet *Hudsons* ekspedition. Wolstenholme og Carey havde alene bekostet »Discovery«s udsendelse i 1616. *Haklyut* var en af datidens store, engelske geografer.

Baffin mente ikke, at Smith Sund kunne gennemsejles, hvorfor der skulle gå over 200 år, førend man atter besøgte disse egne. Grunden var, at der efterhånden var kommet mange angreb på troværdigheden af Baffins opdagelser. I 1818 sejlede så den næste

ekspedition til Smith Sund. Den bestod af to skibe »*Isabella*« (385 t.) og »*Alexander*« (252 t.) med tilsammen 94 mands besætning under kommando af kaptajn i Royal Navy *John Ross* med den senere så bekendte polarforsker løjtnant *W. E. Parry* som næstkommanderende og chef på »*Alexander*«. Til trods for den langt gunstigere udrustning nåede Ross ikke så langt nordpå som Bylot og Baffin, idet han allerede vendte om på ca. 76° 50' n. br. Ude fra søen tegnede han sit kort, som imidlertid lider af den kapitalfejl, at alle dybe indskæringer og sunde er afsat som lukkede bugter, hvilket betød, at alle veje syntes lukket for en fremtrængen mod det ønskede mål: Nordvest-Passagen. Eet stort udbytte gav denne ekspedition dog; man kontaktede for første gang Thule-eskimoerne, som Ross kaldte: the arctic highlanders. Til forklaring er det nok at oplyse, at Ross var skotte! Fra Ross stammer en hel del navne f. eks. Kap Alexander efter skibet, Crimson Cliffs på grund af bjergarternes røde farve, Melville Bugt efter den daværende admiralitetschef, Kap Parry efter næstkommanderende, Booth Sund efter en rig brændevinsbrænder, der bl. a. finansierede Ross' 2. rejse.

Den næste periode i Nordgrønlands opdagelseshistorie er knyttet til eftersøgningen efter Sir *John Franklin* ekspeditionen, et af alle tiders største polardramaer, hvor to skibe »*Erebus*« og »*Terror*«, 129 mennesker samt proviant og udrustning for 5 år totalforliste. Ekspeditionens forsvinden gav anledning til udsendelse af ikke mindre end 40 undsætningsekspeditioner. Af disse kom 3 til Nordgrønland nemlig skibet »*North Star*« under kaptajn *Saunders*, der i vinteren 1849-50 overvintrede i North Star Bugten ved Thule. Fra denne overvintring stammer navne som Saunders Ø og Dundas Fjeld. *I. W. D. Dundas* var det engelske admiralitets Lord Commisær. Navnet er fornylig også givet til radiostationen ved den tidligere Thule boplads. Den anden ekspedition, der nåede disse egne, var kaptajn *Inglefield's*; som fører af Lady Jane Franklin's eget skib »*Isabel*«, trængte han i 1852 frem til 78° 28' 21'' n. br., idet han undersøgte og samtidig kortlagde kysterne på begge sider af Smith Sund. På Grønlandssiden strakte han kystlinien ud fra Kap Alexander til Kap Frederik den VII. Inglefield undersøgte bl. a. det af Baffin opdagede Whale Sund og Ross' Booth Fjord. Fra Inglefield stammer navne som »Three Sister Bees« opkaldt efter tre unge søstre, som havde forsynet ekspeditionen med dukker til de grønlandske børn; Northumberland Ø efter daværende første admiralitetslord, rear-admiral, Hertugen af Northumberland; Murchison Sund efter daværende præsident for Royal Geographical Society, geologen, Sir *Roderick Impey Murchison*.

Begge de ovennævnte ekspeditioner var udrustet fra engelsk side. Fra amerikansk side udrustede den rige New Yorker købmand *Henry Grinnel*, vicepræsident i New Yorks geografiske selskab, sit skib »*Advance*« (144 t.), der under ledelse af dr. *Elisha Kent Kane*, som det første kom til at overvintre nord for Smith Sund. Det var på denne ekspedition, at den navnkundige dansker *Carl Petersen* for anden gang var med på en

af de franklinske undsættelsesekspeditioner (Gr. Selsk. årsskr. 1941, p. 45-98). Kanes ekspedition eller som dens officielle navn var: »2. American Grinnel Expedition in search of Sir John Franklin« opdagede Kane Bassinet og den sydlige del af Kennedy Kanalen, som er opkaldt efter *John P. Kennedy* fra det amerikanske admiraltets sekretariat, som udsendte instruksen til Kane, og under hvis auspicer ekspeditionen blev foretaget. Hovedformålet var at eftersøge Franklin, men man aner allerede i ekspeditionens arbejdsplan, at Kanes egentlige formål var opdagelsen af nye egne, ja eventuelt et fremstød mod Nordpolen. På ekspeditionen kortlagdes kysten af Inglefield Land, Humboldt Gletsjer og den sydlige del af Washington Land indtil Kap Independence. Kane var på ekspeditionen ledsaget bl.a. af lægen *Hayes*, den tyske astronom *Sonntag*, *William Morton*, der på en slæderejse nåede ekspeditionens »farthest north« Kap Constitution, *Christian Ohlsen*, der døde under ekspeditionen og grønlænderen *Hans Henrik*, der indlagde sig stor fortjeneste som deltager i flere af datidens store ekspeditioner. Fra 2. Grinnel ekspedition stammer bl.a. følgende navne: Kap Constitution, som Morton oprindeligt kaldte Kap Kane, men som denne ændrede til det nuværende navn; Dallas Bugt, der blev opkaldt efter USA's minister i England *George M. Dallas*; Advance Bugt efter ekspeditionsskibet; Kap Agazzis efter professor *Louis Agazzis*, den schweiziske zoolog og geolog, der i 1848 blev professor ved Harvard Universitetet; Humboldt Gletsjeren efter den berømte naturforsker *Alexander Humboldt*; Cass Fjord efter *Lewis Cass*, en amerikansk general og statsmand. Kap Ohlsen står som et tavst mindesmærke over den døde ekspeditionsdeltager, til hvis brigade mange mænd skulle gå i løbet af de næste årtier.

2. Grinnel ekspedition indvarslede den 3. periode i Nordgrønlands opdagelseshistorie, der populært kunne benævnes: Kampen om Nordpolen. Den indledes af den såkaldte »American Arctic Expedition 1860«. Med *Isaac Hayes* som leder og *August Sonntag* som næstkommanderende og astronom afsejlede ekspeditionen juli 1860 i skibet »United States« (133 t.) med ialt 15 medlemmer fra Amerika og nåede i september måned Port Foulke lidt nord for Etah. I Grønland antoges yderligere 7 mand, bl.a. *Hans Henrik*, der havde opholdt sig ved Kap York siden 2. Grinnel ekspedition. Hayes var ikke så lidt af en fidusmager, navnlig i hans forhold over for Thule-eskimoerne, og hans ekspedition udrettede ikke stort. Hayes' påståede opdagelser har ikke kunnet stå for en nøjere prøvelse. I Grønland nåede Hayes kun lidt nordligere end sin forgænger, og hans kartografi er meget dårlig. Fra ekspeditionen stammer bl.a. følgende navne: Foulke Fjord og Foulke Havn, opkaldt efter *Wm. Parker Foulke*, medlem af American Philosophical Society, der skulle samarbejde med Hayes angående flere ekspeditioner; Knorr Ø efter et af ekspeditionens medlemmer, der ledsagede Hayes på en slæderejse nordpå i 1861; Dodge Fjeld opkaldt efter *Henry W. Dodge*, islods og styrmand på ekspeditionen.

Kom der ikke meget ud af Hayes' ekspedition, fik den følgende: »United States North Polar Expedition (Steamer »Polaris«) 1869-70« under ledelse af kaptajn *C. F. Hall* så meget mere betydning. Ombord på s/s »Polaris« (400 t.) afsejlede den 21 mand store ekspedition. I Grønland sluttede sig yderligere 7 grønlændere til, bl. a. *Hans Henrik* og hans kone; endvidere deltog eskimoerne *Joe* og *Hannah*, som Hall havde bragt med sig fra sine tidligere ekspeditioner i arktisk Amerika. Målet for denne ekspedition var, som det for første gang klart er udtrykt i en instruks: at nå Nordpolen. Den videnskabelige stab bestod af tyskerne dr. *Emil Bessels* og meteorologen *Fr. Meyer* samt amerikaneren *R. W. B. Bryan*, der skulle varetage astronomien; desuden viste det sig, at flere af skibets besætning var særdeles duelige til udførelse af visse videnskabelige arbejder som kortlægning, tidevandsmålinger og meteorologiske iagttagelser. Dette var i høj grad tilfældet med de tre fuldbefarne matroser *Mauch*, *Siemen* og *Kruger*. I det hele taget kan man sige, at ekspeditionen personelt og videnskabeligt set var den hidtil bedst udrustede. »Polaris« kom da også længere nordpå i farvandet mellem Grønland og Ellesmere Land end noget skib tidligere var nået, idet man den 30. august nåede 82° 11' n. br. Ulykkeligvis døde Hall den 8. november 1871 efter at have foretaget sin første rejse fra »Polaris«s vinterkvarter »Thank God Harbor«. Skibets kaptajn *Buddington*, der derefter blev leder af ekspeditionen, var gammel ishavsskipper. Han havde ingen erfaring i eskimoisk rejsemetode som Hall, der havde lært den under tidligere lange ophold i arktisk Amerika. Buddington ville – på ægte sømandsvis – have, at rejserne skulle foregå pr. båd. Dr. Bessels foretog dog en slæderejse sydpå for at kontakte Kane's »farthest north« Kap Constitution, hvilket dog mislykkedes. Han undersøgte undervejs de nyopdagede Bessels Fjord og Petermann Fjord, sidstnævnte opkaldt efter den kendte tyske geograf og udgiver af »Petermanns Mitteilungen«. *Fr. Meyer* og *George Tyson*, ekspeditionens hjælpenavigatør, foretog en slæderejse over Newmann Bugt til Repulse Havn og opnåede på denne rejse »farthest north« til lands. Begge disse rejser skaffede ekspeditionen gode geografiske resultater, hvilket dog ikke kunne få Buddington til at afstå fra sin ide om, at forårets rejser skulle foregå pr. båd. Efter at imidlertid 3 både var ødelagt i løbet af 3 uger, blev alle videre forsøg på at nå Nordpolen opgivet, og skibet stod sydover og hjemover. Som nævnt var de geografiske resultater store: den nordlige del af Kennedy Kanalen, Hall Bassin, Robeson Kanalen og Polhavet blev opdaget; endvidere den nordlige del af Washington Land, Hall Land med Polaris Halvø og den vestlige del af Nyboe Land. Af større indskæringer opdagedes Bessels Fjord, Petermann Fjord og Newman Bugt. Sidstnævnte er opkaldt efter *J. P. Newmann*, der var præst for senatet i Washington. Han havde forfattet et lille hefte med bønner og andagter til brug for ekspeditionen. Den lange kyststrækning fra Kap Constitution til Kap Stanton har talrige navne fra Polarisekspeditionen. Forbjergene Kap Morton, Kap Tyson, Kap Buddington er opkaldt efter »Polaris« officerer; de to

Foto: Geodætisk Institut

*Kap Constitution
på vestkysten af Washingtonland navngivet af dr. Kane på 2. Grinnel-ekspedition.*

øer Joe og Hannah Ø efter Halls to eskimoiske ledsagere. Første styrmand *Chester* har givet navn til et fjeld, og det samme er tilfældet med meteorologen *Meyer*. Ingen af det menige mandskab, der lagde kræfter og evner til, er fundet værdige til at hædres. Derimod figurerer en lang række i den arktiske forskning helt ukendte personer. Eksempelvis kan nævnes Reynolds Ø og Howgates Ø. Kommander *William Reynolds* og kaptajn *H. W. Howgate* var medlemmer af den undersøgelseskommission, der blev nedsat ved hjemkomsten for at klarlægge omstændighederne ved Halls død. Kap Sumner er opkaldt efter en amerikansk senator *Charles Sumner*, der indbragte forslag om en forhøjelse af statens tilskud til ekspeditionen, så det kan der være nogen mening i. Robeson Kanalen opkaldtes efter *C. M. Robeson*, den daværende admiralitetssekretær og Kap Brevoort efter *Mr. J. Carson Brevoort*, formand for Long Islands historiske selskab; han var en personlig bekendt af Hall.

Halls ekspedition, og dermed U.S.A., var nu indehaver af rekorden for the »farthest north«, hvilket naturligvis måtte anspore Englands sønner til et forsøg på enten at slå

rekorden eller (og helst) at erobre polen. Navnlig gjorde sekretæren i Royal Geographical Society *Clements R. Markham* et stort arbejde for at formå den engelske regering til at udsende en ekspedition. Allerede før Hall var draget af sted, var disse bestræbelser udfoldet, og Lady Franklin, som støttede tanken varmt, har sikkert udtrykt alle englænderes tanker, når hun i et brev til præsidenten for *R. G. S.* Sir *Roderik Murchison* skriver: »For Englands anseelses og æres skyld, må opdagelsen af Nordpolen ikke overlades til noget andet land. Det er førstefødselsretten og også arven efter dem, som i 50 år har gennemgået farer og slid i de arktiske have. Den ære, som stadig kan opnås, skal være deres.«

Resultatet blev »British Arctic Expedition 1875-76«. Under ledelse af kaptajn *Georges E. Nares* og ombord i de to dampskibe »Alert« og »Discovery« drog 120 mand af sted. Blandt disse var tolken *N. C. Petersen* og grønlanderens *Hans Henrik*, som allerede havde deltaget i Kanes, Kayes' og Halls ekspeditioner. Instruksen til Nares var lang og omhyggeligt udarbejdet, men målet var klart og tydeligt afstukket: Nordpolen. Hvor mange andre sideløbende opgaver, der end måtte være af videnskabelig art, hovedformålet var opnåelsen af »the farthest north«!

Med »Alert« trængte Nares frem til Ellesmere Lands nordkyst, nordligere end noget skib endnu havde været, og overvintrede ved Cape Sherridan. »Discovery« overvintrede ved Lady Franklin Bay. Med slæder og både forsøgte *Albert H. Markham* at nå Nordpolen, men måtte vende om efter at have nået $83^{\circ} 20' 26''$ n. br. Rekorden gik over til England! Men polen - -.

For Grønlands geografi var kun to rejser af betydning: løjtnant *R. B. Fulfords* rejse til Peterman Fjord og senior-løjtnant *Lewis A. Beaumonts* rejse til Grønlands nordkyst, hvor han kortlagde strækningen fra Halls nordligste punkt Kap Stanton til Stephenson Ø og Nares Land. I betragtning af, at det foregik på den tid, da man lod mændene trække de tunge slæder, må man sige, at Beaumont gjorde et pænt stykke arbejde. Han var ledsaget af lægen dr. *R. W. Copping* med 2 slæder og 16 mand. Som støttehold havde han bådsmand *Emerson* med 1 slæde og 5 mand og løjtnant *Rawson* ligeledes med 1 slæde og 5 mand. Dr. Copping, Emerson og Rawson vendte om lidt efter lidt, bl. a. fordi der viste sig skørbug blandt mandskabet. Beaumont nåede til sidst sammen med een mand vestkysten af Wulffs Land, men måtte vende om. Som nævnt var det en ganske god strækning af Nordgrønlands kyst, Beaumont fik kortlagt. En lang række navne bærer vidnesbyrd om det. På en ekspedition vil man altid have nogle lokalitetsnavne, der er præget af øjeblikket. Sådan havde det naturligvis også været for Beaumont, men altid var disse »fødte« navne ændret til fordel for nogle ganske ligegyldige. Anderledes med Beaumonts navne. En del af dem er netop sådanne talende lokalitetsnavne f. eks. Gap Valley (Kløft Dalen), Rest Point (Hvilepunkt Odden), Middle Point, Solitary Cliffs (Eensomme Klipper) o. s. fr. Mens det heller ikke tidligere havde været

*Udsigt fra Nyeboe Land
tværs over Robeson Kanal til Grant Lands nordøstpynt med Kap Alert.*

Foto: Geodætisk Institut

almindeligt, at de menige ekspeditionsmedlemmer blev hædret ved at give navn til lokaliteter, har Beaumont brugt en række af sine slædetrækkes navne således i Kap Bryant, Craig Point, Kap Dobing, Kap Gray og Hand Bugt – efter den fuldbefarne matros *James J. Hand*, der døde af skørbug, som han havde pådraget sig på turen. Ekspeditionens læge, dr. Coppinger og en række officers- og ekspeditions-kammerater er ligeledes hædret: Løjtnanterne *Archer*, *Fulford* (Kap F.), *May* (Kap M.), *Parr* (Parr Fjeld) og rejseskammeraten *Wyatt Rawson* (Wyatt Fjeld).

Da Beaumont og iøvrigt ekspeditionens andre slædehold var fuldstændig udslidte ved tilbagekomsten, opgav Nares al yderlig fremtrængen og vendte hjem. Fra første havn hjemsendte han det berømte telegram: »The Northpole impracticable!« (Nordpolen uopnåelig.) Eftertiden modbeviste dette noget bombastiske udsagn.

1881–82 oprandt det første internationale polarår. Fra dansk side oprettedes en station på Grønlands vestkyst ved Godthåb. Den amerikanske stat påtog sig at lægge en station i Lady Franklin Bay på Ellesmere Land. Under ledelse af premierløjtnant *A. W. Greely* etableredes Fort Conger, der siden utallige gange har været støttepunkt for

polarekspeditioner. Ekspeditionen talte 25 mand inklusive 2 grønlandere *Jens* og *Frederik Christiansen* begge fra Prøven. Grønland blev berejst i 1882 af løjtnant *Lockwood*, der med 12 mand og 5 slæder via Kap Sumner satte turen nordøstover. Fire slæder blev trukket af mandskabet, den femte – en hundeslæde – kørtes af *Frederik Christiansen* med *Lockwood* som passager. Allerede da man krydsede Robeson Kanalen brød to mand sammen og måtte returneres; ved ankomsten til Grønland brød yderligere to mand sammen og vendte om, således at *Lockwood* selv niende kom til at udgøre nordholdet. Efter uhyre anstrengelser nåede holdet frem til Kap Bryant; trækslæderne var helt opslidt, og mandskabet ligeledes. Med hundeslæden som eneste transportmiddel og ledsaget af *Brainard* og *Frederik Christiansen* startede *Lockwood* på sit afgørende fremstød mod Grønlands nordspids. På 12 dagsrejser nåede *Lockwood* sit »farthest north« nemlig den efter ham opkaldte *Lockwood Ø* på 83° 24' 08" n. br., hvorved rekorden atter blev overtaget af amerikanerne, der takket være *Peary* beholdt den – »til ejendom«! Fra et fjeld observerede *Lockwood* fremover til Kap Washington en halv snes minutter nordøstligere, hvorved kendskabet til Grønlands kyst udvidedes ca. 1 breddegrad.

De navne *Lockwood* gav sine lokaliteter fik en krank skæbne. Autoriteterne hjemme og blandt dem vel også chefen *Greely* ændrede dem uvist af hvilken grund. Takket være dr. *Lauge Koch*, som senere mere detailleret kartograferede strækningen, bevaredes en del af *Lockwoods* navne på kortet til i dag. På det officielle kort findes en del navne, som har relation til polarårets videnskabsmænd, således *Weyprechts Fjord* efter østtiggeren *Weyprecht*, der foreslog polarårets afholdelse; Kap *Payer* efter *Weyprechts* landsmand, kendt fra »*Germania*« og »*Tegethoff*« ekspeditionerne; Kap *Neymeyer* efter tyskeren, der grundlagde *Seewarte* i Hamburg; Kap *Hoffmeyer* efter den danske meteorolog; Kap *Mohn* efter den norske professor *Mohn* o. fl. Andre berømte polarrejsende er hædret, således *George de Long* kendt fra »*Jeanette*« ekspeditionen og *A. E. Nordenskiöld* Nordost-Passagens gennemsejler med »*Vega*«. Af *Lockwoods* ledsagere er *Brainard*, *Rolston*, *Salor*, *Jewell* og *Elison* hædret ved at lægge navn til nogle småøer. *Frederik Christiansen*, der spillede en afgørende rolle på slæderejsen og også senere, blev ikke fundet værdig; det blev derimod en anden *Frederick*, nemlig en marinesoldat af dette navn; han havde aldrig været i Grønland! *Greelys* ekspedition, der iøvrigt nåede en række udmærkede resultater på *Ellesmere Land*, fik en tragisk skæbne. Grundet fejlslagne dispositioner fra lederens side mistedes i slutfasen 19 mand af de 25. Man kunne vel næppe vente andet på en ekspedition, hvor der i den grad var forskel på officerer og mandskab, hvor man udstedte skriftlige ordre til hinanden, og hvor chefen lod et medlem henrette ved skydning, da denne menige, sulten som han var, havde tilvendt sig nogle sælskindsremme at stille sin sult på. At *Greely* senere forsøgte at hæve sig over folk som *Nares*, *Peary*, *Knud Rasmussen* og andre fremragende forskere karakteriserer ham måske allerbedst – hans egen ekspeditions dystre afslutning taget i betragtning. (fortsættes).